

LES GRANS EMPRESSES CATALANES

URIACH

La cinquena generació d'empresaris farmacèutics

FRANCESC CABANA I VANCELLS

Catalunya va fer la revolució industrial fa més de 150 anys, però no té gaires empreses que tinguin aquesta edat. La majoria de les

que es van crear durant el segle XIX han desaparegut del mapa de les societats actuals per una raó o una altra. Una de les poques excepcions es J. Uriach i Companyia SA, una empresa de productes farmacèutics en la qual treballa la cinquena generació familiar i que el 1988 celebrà els seus primers 150 anys. Formen part dels que anomenem protagonistes de la Revolució Industrial a Catalunya. L'actual president, Joan Uriach i Marsal, és el besnét del fundador, Joan Uriach i Felip, que el 1838 va entrar a treballar en una adrogueria, al costat de Santa Maria del Mar, a Barcelona, de la qual es convertí en propietari el 1860. Pocs anys més tard, conjuntament amb un soci, es dedicà a la venda i representació d'especialitats farmacèutiques estrangeres i a produir-ne, pel seu compte, d'aquelles que estaven a l'abast de qualsevol farmacèutic: xarops per la tos, sals efervescents, aigua oxigenada.

El primer Joan Uriach es casà amb una cosina, que també es deia Uriach, i van tenir onze fills, de manera que el nom familiar quedava assegurat per molts anys. Va ser un menestral barceloní que planificà la vida dels tres nois grans, als quals destinava al negoci. Els tres nois el van creure i la planificació paterna funcionà d'allò més bé: l'hereu dirigirà el negoci, el segon el laboratori i el tercer serà el director comercial. No va ser un cas únic, ni de bon tros, de planificació laboral. Un model difícilment imitable en l'actualitat.

El grup Uriach s'ha mantingut sempre familiar, però el 1926 es creà l'anònima perquè aquesta naturalesa

Joan Uriach, president del grup

jurídica resultava més còmoda per regular la gestió de l'empresa i no va afectar els membres de la família que hi participaven. És tradicional i molt corrent a Catalunya que les societats anònimes portin un nom i un cognom, en el que és una contradicció claríssima de la naturalesa d'aquestes entitats, però Catalunya ha estat i és així. El 1936, amb la Guerra Civil, la societat va ser collectivitzada per la Generalitat de Catalunya, però el Comitè Revolucionari d'obres de l'empresa autogestionada nomenà director Joan Uriach i Tey,

membre de la tercera generació i president de l'empresa, en la seva etapa privada. Aquestes situacions es van donar sovint en empreses dirigides amb caràcter paternalista, no gaire grans, i en les quals tots –el propietari i els obrers– treballaven l'un al costat de l'altre i es coneixien molt bé.

En l'actualitat, el Grup Uriach forma una de les quatre grans societats farmacèutiques catalanes i espanyoles i està en plena etapa d'expansió. El nivell de la medicina ha estat sempre molt alt a Catalunya, i no és d'estranyar que hagi anat acompanyat per empreses del sector amb un bon nivell de producció i bones perspectives. El Grup Uriach va inaugurar el 2002 la nova planta i la seu central de l'empresa a Palau Solità-Plegamans (Vallès Occidental), deixant les instal·lacions que tenia al Camp de l'Arpa, de Barcelona, en un interessant edifici de l'arquitecte Manuel Ribas i Piera, construït el 1961. El grup gira al voltant de la Corporació Uriach, en la qual estan integrades J. Uriach i Companyia i altres empreses filials, com ara Biohorm i Urquima.

El sector farmacèutic és enormement competitiu i està dominat a nivell mundial per deu grans empreses, americanes i europees. Els Uriach saben que és impossible estar presents en el que es podria anomenar la primera divisió mundial. Però saben també que el sector ofereix nínxols no ocupats per les grans multinacionals en els quals tenen possibilitats de mantenir-se i fer-hi

un bon paper les empreses mitjanes amb prou iniciativa i ganes de treballar. Un d'aquests nínxols, ben treballat per Uriach, és el dels productes OTC –over the counter–, que es donen a conèixer a través de publicitat comercial i es poden vendre sense recepta mèdica. Un altre és el dels productes farmacèutics genèrics, amb patents caducades i de lliure producció, en el qual han excel·lit, o el dels articles que es distribueixen directament al sistema hospitalari. També té una divisió de productes veterinaris, en associació amb uns italians. En relació amb el seu volum, lluny de les grans multinacionals, però rellevant en el mercat espanyol, fan una important inversió en R+D –recerca i desenvolupament–. La gestió de l'empresa ha estat sempre en mans de membres de la família Uriach. Però des de fa un parell d'anys, el grup ha optat per la incorporació al consell d'administració de professionals independents, que aporten els seus coneixements i el seu consell al principal òrgan executiu de l'empresa.

El grup Uriach és comprador en el mercat espanyol. Busca empreses del sector que complementin les seves activitats. Té una clara vocació de continuïtat i d'expansió, que el pot portar a una etapa d'internacionalització, avui limitada a les relacions comercials –està present en més de 50 països– i a la compravenda de drets i llicències. Fa tres anys tenia un projecte per instal·lar-se al Vietnam, però el govern espanyol l'aturà quan va bloquejar uns fons de suport, procedents d'una empresa pública de comerç exterior. No ha pensat mai seriosament a cotitzar a borsa, és a dir, a anar a buscar recursos de tercers i trencar així el caràcter familiar de l'empresa.

AGRICULTURA-ALIMENTACIÓ

El futur de l'agricultura passa per la competitivitat

FUNDACIÓ AGRÍCOLA CATALANA

L'increment de la dimensió de les explotacions així com l'augment de la superfície agrícola utilitzada són dues de les dades que recull el Cens Agrari elaborat per l'Institut d'Estadística de Catalunya, referit al 1999. Aquesta reestructuració del sector agrari, juntament amb les inversions en regadiu, marca una consolidació de la tendència cap a la millora de la competitivitat d'aquesta activitat econòmica a Catalunya.

Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, la superfície agrícola utilitzada ha augmentat un 4,6% respecte del 1989, una dada que, en principi, mostra que l'activitat agrària està en expansió, com també ho reflecteix l'increment d'un 4,3% interanual en el PIB del primer trimestre d'enguany.

D'altra banda, el nombre d'explotacions s'ha reduït en un 31,5%, passant de les 113.578 el 1989, a les 77.839 el 1999, i les dimensions de les explotacions agràries han crescut un 54%, passant d'una mitjana de 9,7 hectàrees el 1989 a les 14,9 hectàrees de mitjana el

1999. Així, el procés de canvi en l'estructura del sector agrari no afectaria tant la pròpia activitat com altres aspectes, com ara la tinença (propietat, arrendament, etc.) i l'augment de les dimensions de les explotacions.

En aquest sentit, les explotacions de petites dimensions pateixen el que es coneix com a manca de relleu generacional al camp, que ve donat, entre d'altres factors, per la manca de rendibilitat d'explotacions que necessiten un esforç inversor difícilment recuperable. A canvi, la rendibilitat de les organitzacions empresarials agrícoles, sigui en forma unipersonal o familiar, SAT, co-

operativa o una altra forma de societat agrària, que concentren explotacions de dimensions més grans, poden realitzar inversions que els permetin produir en unes condicions competitives.

En el mateix sentit caldria entendre que l'increment de superfície agrícola utilitzada es produeix en terres de regadiu, de manera que a Catalunya la proporció entre secà i regadiu passa a ser d'un 72% de secà per un 28% de regadiu el 1999, mentre que el 1989 era del 75% de secà per un 25% de regadiu. Aquest 8,2% d'increment de la proporció entre secà i regadiu reflecteix, d'una banda, l'augment del regadiu per les

diferents obres realitzades, i, de l'altra, la progressiva tendència de l'activitat agrícola cap a les terres de regadiu. Així, les terres de secà depenen de la pluvio-metria, i, per tant, d'elements no controlables pel professional de l'agricultura. En canvi, amb l'aplicació de sistemes de reg, es pot salvar parcialment la contingència de la meteorologia i controlar més les previsions de producció.

Les actuacions previstes en matèria d'ampliació de regs i regs de suport transformaran més de 95.000 hectàrees de conreu de Catalunya. Més de 25.000 hectàrees es transformaran abans del 2012 amb les obres corresponents, entre altres, a Algerri-Balaguer, Garrigues Sud, la Terra Alta, Montsant, Segrià Sud i Tremp. A aquestes, cal afegir-hi les més de 70.000 hectàrees que es beneficiaran del reg amb la xarxa Segarra-Garrigues, de manera que el camp català obtindrà una optimització de les aigües, més control de les produccions i més competitivitat que permeti posar al mercat productes amb bona relació qualitat-preu en benefici del consumidor.